

AGNIESZKA BIŃCZYK

Instrumenty procesowe przeciwdziałające nadużyciu prawa do żądania wyłączenia sędziego

Streszczenie

Instytucja wyłączenia sędziego stanowi istotną gwarancję konstytucyjnego prawa do bezstronnego sądu. Wykorzystywana w celach sprzecznych z jej *ratio legis* godzi jednak w powagę i dobre imię wymiaru sprawiedliwości.

W artykule dokonano przeglądu funkcjonujących w procedurze sądownoadministracyjnej instrumentów procesowych przeciwdziałających nadużyciu przez stronę prawa do żądania wyłączenia sędziego i oceniono, czy są one wystarczające do tego, aby skutecznie zapobiegać tego rodzaju nadużyciom. Analizie poddane zostały zarówno te, których źródłem jest Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (p.p.s.a.), jak i wynikające z praktyki sądowej. Rozważania te zostały poprzedzone krótkim przedstawieniem instytucji wyłączenia sędziego.

Ze względu na istotne zmiany, jakie z dniem 15 sierpnia 2015 r. wprowadziła w tym zakresie Ustawa z dnia 9 kwietnia 2015 r. o zmianie ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, instrumenty procesowe funkcjonujące w procedurze sądownoadministracyjnej przed tym dniem oraz wprowadzone do p.p.s.a. dopiero z tą datą omówione zostały odrębnie. Przeprowadzona analiza wykazała, że sądy administracyjne nie wypracowały jednolitych mechanizmów działania w stosunku do wniosków o wyłączenie sędziego. W konsekwencji nie zawsze podejmowane przez nie czynności sprzyjały szybkości postępowania. Z procedury sądownoadministracyjnej zbyt pochopnie wyeliminowana została również grzywna, na którą sąd administracyjny mógł skazać stronę zgłaszającą wniosek w złej wierze. Regulacje prawne wprowadzone do p.p.s.a. z dniem 15 sierpnia 2015 r., a dotyczące żądania wyłączenia sądu oraz ponownego wniosku o wyłączenie sędziego oceniono pozytywnie. Wprowadzonych rozwiązań nie uznano jednak za wystarczające.

Słowa kluczowe: prawo do bezstronnego sądu – nadużycie prawa – wyłączenie sędziego – sąd administracyjny – procedura sądownoadministracyjna